

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžo/2/2016
Identifikačné číslo spisu: 5015200662
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2018
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5015200662.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Petra Melichera a z členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Jozef Hargaš, v právnej veci žalobcu: Ing. M. L. - ORAVA TOUR, so sídlom v Námestove, Komenského 486/11, IČO: 33 755 272, právne zastúpený: JUDr. Ferdinand Klinovský, advokát, so sídlom v Dolnom Kubíne, Hviezdoslavovo nám. 1660, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, so sídlom v Košiciach, Masarykova 10, v konaní o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 05. mája 2015, č. OPS/BEZ/2014/2948 O-100/2015, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. novembra 2015, č. k. 21S 97/2015-60, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 18. novembra 2015, č. k. 21S 97/2015-60 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného z 05. mája 2015, č. OPS/BEZ/2014/2948 O-100/2015 a rozhodnutie Inšpektorátu práce Žilina z 28. januára 2015, č. k. 6/2015-IZA-1.2/pok/R z r u š u j e a v r a c i a vec žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný j e p o v i n n ý nahradiť žalobcovi trovy prvostupňového a odvolacieho konania za zaplatené súdne poplatky vo výške 140 € a trovy právneho zastúpenia vo výške 355,72 €, na účet právneho zástupcu, do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

I. Rozhodnutie krajského súdu

Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 18. novembra 2015, č. k. 21S 97/2015-60 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“ a „rozhodnutie krajského súdu“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 05. mája 2015, č. OPS/BEZ/2014/2948 O-100/2015 (ďalej len „rozhodnutie žalovaného správneho orgánu“), ktorým

Národný inšpektorát práce (ďalej len „žalovaný správny orgán“) zamietol odvolanie účastníka správneho konania (žalobcu) a potvrdil rozhodnutie Inšpektorátu práce Žilina z 28. januára 2015, č. k. 6/2015-IZA-1.2/pok/R (ďalej len „rozhodnutie prvoinštančného správneho orgánu“), ktorým Inšpektorát práce Žilina (ďalej len „prvoinštančný správny orgán“) rozhodol, že účastník správneho konania (žalobca) porušil povinnosti vyplývajúce z § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z. z., ktoré bolo zistené pri výkone inšpekcie práce podľa § 7 ods. 3 písm. a/ zákona č. 125/2006 Z. z., ktorá bola vykonaná 17. júna 2014 a 01. júla 2014 u žalobcu. Krajský súd žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd v napadnutom rozhodnutí poukázal na ustanovenie § 3 ods. 2 a § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z. z., ďalej na ustanovenie § 231 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z., ustanovenia § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1, § 19 ods. 4 a ods. 6 a § 21 ods. 3 zákona č. 125/2006 Z. z. a ustanovenie § 1 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z. a uviedol, že rozhodnutím prvoinštančného správneho orgánu správny orgán rozhodol vo vzťahu k žalobcovi tak, že mu uložil podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona č. 125/2006 Z. z. pokutu 2 000 eur za porušenie povinnosti vyplývajúcej z § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, ktoré bolo zistené pri výkone inšpekcie práce podľa § 7 ods. 3 písm. a/ zákona č. 125/2006 Z. z., ktorá bola vykonaná v dňoch 17. júna 2014 a 01. júla 2014 u zamestnávateľa - žalobcu s tým, že na základe predložených dokladov a to dohody o brigádnickej práci študentov uzavretej 06. júna 2014 P. X. a dochádzky za jún 2014 vedenej na meno P. X., ktorá nastúpila do práce 06. júna 2014 o 08:00 hod. bolo zistené, že žalobca využíval závislú prácu fyzickej osoby, mal s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu, avšak nesplnil si oznamovaciu povinnosť podľa osobitného predpisu - § 231 ods. 1 písm. b/ bod 1 zákona o sociálnom poistení, čo podľa § 2 ods. 2 písm. b/ je nelegálne zamestnávanie. V odôvodnení rozhodnutia prvoinštančný správny orgán poukázal na zistené skutočnosti v rámci konania, najmä na protokol z vykonanej inšpekcie práce č. IZA-224-38-1.2/P-A28-14113 z 01. júla 2014 prerokovaný 01. júla 2014, ktorý tvoril podklad rozhodnutia. Prvoinštančný správny orgán uviedol, že zamestnávateľ je povinný prihlásiť do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodku a sporenia zamestnanca na základe riadneho pracovného pomeru alebo iného právneho vzťahu, aj zamestnanca, ktorý vykonáva práce na základe dohody o prácach vykonaných mimo pracovného pomeru, najneskôr pred začatím výkonu práce a to predložením riadne vyplneného a potvrdeného tlačiva - registračný list fyzickej osoby - prihláška a odhlásiť tohto zamestnanca z registra poistencov a sporiteľov najneskôr v deň nasledujúci po skončení pracovnoprávneho vzťahu a to predložením riadne vyplneného a potvrdeného tlačiva - registračný list fyzickej osoby - odhláška. Žalobca pri prejednaní protokolu uviedol, že personálne veci vo vzťahu k zamestnancom má kompetenciu riešiť prevádzkar - ekonóm. Tento rieši personálne veci s externým dodávateľom, pričom muselo vzniknúť zlyhanie na strane externého dodávateľa, žalobca si nebol vedomý porušenia zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Bol v tom, že dotýčny zamestnanec je prihlásený od rána 06. júna 2014. Prvoinštančný správny orgán uviedol, že nie je pravdivé tvrdenie žalobcu, že 06. júna 2014 pracovala ešte jedna zamestnankyňa T. V., pričom obidve boli nové a prevádzkarka im omylom vymenila zmeny v dochádzke, pretože T. V. podľa výpisu zo Sociálnej poisťovne bola žalobcom prihlásená v Sociálnej poisťovni už aj predtým, konkrétne od 28. marca 2013 do 03. júna 2014 a potom aj od 04. júna 2014.

Ďalej krajský súd uviedol, že proti predmetnému rozhodnutiu zo strany žalobcu bolo podané odvolanie, v ktorom žalobca namietal a poukazoval na to, že menovaná P. X. bola nahlásená do Sociálnej poisťovne o 5 hodín neskôr s tým, že mohlo dôjsť k oneskorenému nahláseniu externým dodávateľom. Pri vyplňovaní dochádzky mohlo dôjsť k omylu, k zlyhaniu ľudského faktora, ako aj k zámene brigádničok a výmene doobednej a poobednej zmeny a to konkrétne v osobách brigádničiek P. X. a T. V..

Žalovaný správny orgán rozhodol o odvolaní rozhodnutím z 05. mája 2015, ktorým rozhodnutie prvoinštančného správneho orgánu potvrdil a odvolanie žalobcu zamietol. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný správny orgán poukázal na zistený skutkový stav prvoinštančným správnym orgánom s tým, že žalobca si svoju zákonnú oznamovaciu povinnosť vo vzťahu k Sociálnej poisťovni a vo vzťahu k zamestnankyni P. X. nesplnil včas. Nepredložil tak žiadne dôkazy, ktoré by spochybnili, prípadne vyvrátili zistené porušenie povinnosti. Z evidencie dochádzky za mesiac jún 2014 jednoznačne

vyplývalo, že menovaná vykonávala pre účastníka konania závislú prácu od 06. júna 2014 od 08:00 hod. bez toho, aby bola prihlásená v Sociálnej poisťovni. Poukázal aj na objektívny charakter predmetnej zodpovednosti, pričom tvrdenie žalobcu o chybe v evidencii dochádzky považoval za účelové v snahe sa vyhnúť uloženému postihu zo strany prvoinštančného správneho orgánu, najmä vo vzťahu k prerokovaniu protokolu z 01. júla 2014.

Zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní v § 1 vymedzuje nelegálnu prácu a nelegálne zamestnávanie, ustanovuje zákaz vykonávania nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, výkon kontroly, povinnosti kontrolného orgánu a postihy za porušenie zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania. Predmetom prieskumu na krajskom súde bolo rozhodnutie o uložení sankcie, pokuty vo výške 2 000 eur uloženej žalobcovi za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania.

Z obsahu administratívneho spisu krajský súd zistil, že v predmetnej veci bol vypracovaný protokol č. IZA-224-38-1.2/P-A28-14113 z 01. júla 2014, v ktorom boli konštatované porušenia povinností s tým, že krajský súd poukázal na to, že žalobca vo vzťahu k uvedenému porušeniu uviedol, že personálne veci vo vzťahu k zamestnancom má v kompetencii riešiť prevádzkar - ekonóm, pričom tieto personálne veci rieši s externým dodávateľom. Muselo preto vzniknúť zlyhanie na strane dodávateľa. Žalobca si nebol vedomý porušenia zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Bol v tom, že dotýčny zamestnanec je prihlásený od rána 06. júna 2014. Nebolo sporné, že P. X. vykonáva u žalobcu pomocné práce v kuchyni na základe dohody o brigádnickej práci študentov a to od 06. júna 2014. Z protokolu o výsledku inšpekcie práce podľa § 7 ods. 3 písm. a/ v spojení s § 13 ods. 2 a § 14 ods. 1 až ods. 5 zákona č. 125/2006 Z. z. z 01. júla 2014 vyplynuli zistenia, že žalobca prihlásil zamestnankyňu P. X., ktorá 06. júna 2014 nastúpila do práce o 08:00 hod. ráno a to 06. júna 2014 o 13:31 hod. elektronicky. Uvedené skutočnosti boli zistené z dochádzky zamestnancov za mesiac jún 2014 a dohody o brigádnickej práci študentov zo 06. júna 2014. V protokole bolo uvedené vyjadrenie žalobcu, že personálne veci vo vzťahu k ich zamestnancom rieši prevádzkar - ekonóm, tieto veci rieši s ich externým dodávateľom, muselo preto vzniknúť zlyhanie na strane dodávateľa, žalobca si nebol vedomý porušenia zákona o nelegálnej práci, bol v tom, že zamestnankyňa je prihlásená od rána 06. júna 2014. Uvedený protokol bol zo strany žalobcu riadne podpísaný. V spise sa nachádza aj vyjadrenie žalobcu z 11. júla 2014 označené ako vyjadrenie k odstráneniu nedostatkov, v ktorom bolo uvedené, že vo firme zabezpečili, že externý dodávateľ im bude zasielať doklad o prihlásení každého zamestnanca o dni a hodine prihlásenia do Sociálnej poisťovne, pre spätnú informáciu, aby nedošlo k omylu pri prihlasovaní.

Podľa krajského súdu bolo nesporné v rámci konania, že žalobca v priebehu správneho konania namietol (až v podanom odvolaní proti rozhodnutiu prvoinštančného správneho orgánu), že mohlo dôjsť k zámene zmien a to medzi zamestnankyňami P. X. a T. V. s tým, že prevádzkarka im mala omylom vymeniť zmeny v dochádzke a tým pádom by k prihláseniu zamestnankyne P. X. došlo do Sociálnej poisťovne v súlade so zákonom. Nebolo sporné, že P. X. bola do Sociálnej poisťovne nahlásená elektronicky 06. júna 2014 o 13:31 hod..

Krajský súd ďalej poukázal na to, že žalobca v rámci správneho konania svoje tvrdenie o tom, že došlo k nejakej zámene jednotlivých zamestnankýň, čo sa týka výmeny zmien, žiadnym spôsobom nepreukázal. Žalobca v rámci správneho konania (až v podanom odvolaní proti rozhodnutiu prvoinštančného správneho orgánu) len tvrdil, že došlo k zámene týchto zmien medzi jednotlivými pracovníčkami, avšak nijakým spôsobom tieto skutočnosti neboli v rámci konania preukázané.

Konanie žalobcu, ktoré správne orgány posudzovali ako protiprávne, vychádzalo z poznatkov získaných počas výkonu inšpekcie, pri ktorom boli zistené uvedené nedostatky a boli zdokumentované v protokole o výsledku inšpekcie práce podľa ustanovenia § 7 ods. 3 písm. a/ v nadväznosti na § 13 ods. 2 a § 14 ods. 1 až ods. 5 zákona č. 125/2006 Z. z.. Tento protokol, ako bolo nepochybne preukázané, bol prerokovaný so samotným žalobcom a ním aj podpísaný.

Podľa názoru krajského súdu v rámci správneho konania bolo dostatočným spôsobom preukázané porušenie ustanovení zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a to § 3 ods. 2 v nadväznosti

na § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a to špecifikovaným spôsobom. Z administratívneho spisu nevyplýva, že by žalobca v rámci správneho konania čestné vyhlásenie, ktoré napokon predložil krajskému súdu s podanou žalobou, v rámci tohto konania predložil. Toto čestné prehlásenie je až z 02. júla 2015. Hlavnou obranou žalobcu v rámci predmetného konania bola tvrdená skutočnosť, že došlo k zámene zmien medzi jednotlivými zamestnankyňami žalobcu s tým, že menovaná P. X. mala 06. júna 2014 (ktorej sa malo týkať nelegálne zamestnávanie) pracovať až od 14.00 hod., pričom k nahláseniu uvedenej zamestnankyne do Sociálnej poisťovne došlo o 13:31 hod. elektronickou formou, a to v súlade so zákonom. Na strane krajského súdu vzbudil pochybnosť takto predložený dôkaz a to čestné vyhlásenie pani F. H., ktoré bolo krajskému súdu predložené až 03. júla 2015 spolu so žalobou. Uvedené skutočnosti krajský súd považoval za účelové zo strany žalobcu, keď takýto dôkaz mohol a mal predložiť žalobca v rámci správneho konania, pričom tak mohol urobiť pred prvoinštančným správny orgánom a aj v rámci podaného opravného prostriedku proti rozhodnutiu prvoinštančného správneho orgánu. Uvedenú obranu krajský súd považoval za účelovú s cieľom vyhnúť sa uloženému postihu. Rovnako krajský súd považoval za účelové tvrdenie žalobcu, že v čase prerokovania protokolu žalobca nemal informáciu o zámene zmien zamestnankýň. Rovnako krajský súd považoval za bezpredmetné čestné prehlásenie P. X. z 02. júla 2015, ktoré bolo krajskému súdu doručené až 13. novembra 2015, nakoľko aj toto vyhodnotil krajský súd ako účelové s poukazom na to, že toto nebolo predložené v rámci správneho konania, resp. ani žalobca naň nepoukazyval v rámci podanej žaloby, resp. v lehote s poukazom na ustanovenie § 250h ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého žalobca môže rozsah napadnutia správneho orgánu rozšíriť len v lehote podľa § 250b ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku t. j. v lehote do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni.

Správne orgány podľa krajského súdu jednoznačne preukázali porušenie povinností zakotvených v § 3 ods. 2 s poukazom na § 2 ods. 2 písm. b/ zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní.

Krajský súd poukázal ďalej na to, že samotný žalobca v priebehu správneho konania nežiadal vypočúť predmetnú zamestnankyňu P. X., resp. aj druhú označenú zamestnankyňu - T. V. (ktorých sa týkala výmena zmien) ako svedkov v rámci správneho konania postupom podľa § 33 ods. 1 a § 35 ods. 1 Správneho poriadku, preto sa jeho konanie aj zo strany krajského súdu javí ako účelové s cieľom oddialiť svoju zodpovednosť za tento správny delikt. Žalobca sám poukazuje vo svojej žalobe na súčinnosť správnych orgánov s účastníkmi konania, ktorá je ako základná zásada zakotvená v § 3 ods. 2 Správneho poriadku. Nezdalo sa krajskému súdu, že by v danom prípade bol žalobca sám vo vzťahu k správny orgán súčinný, keď až v žalobe doložil súdu predmetné čestné vyhlásenie, ktoré ani nie je od menovanej P. X., resp. T. V., t. j. tých zamestnankýň, ktorých sa konanie týkalo, ale predkladá čestné vyhlásenie nejakej inej osoby (zrejme svojej zamestnankyne). Z týchto dôvodov nebolo možné zo strany krajského súdu konštatovať, že by v predmetnom správnom konaní bola porušená zásada súčinnosti vyjadrená v ustanovení § 3 ods. 2 Správneho poriadku. Žalobca mal dostatok priestoru v rámci správneho konania navrhovať a tým aj produkovať dôkazy na svoju obranu.

Záverom krajský súd tiež konštatoval, že zodpovednosť za daný správny delikt je zodpovednosťou objektívnou, za ktorú zodpovedá žalobca bez ohľadu na svoje zavinenie. Sám vo svojom vyjadrení adresovanom správny orgán 11. júla 2014 uvádza aké opatrenia prijal na odstránenie vytýkaných nedostatkov ohľadne prihlasovania zamestnancov do Sociálnej poisťovne. Rovnako, čo sa týka výšky uloženej sankcie, sankcia bola uložená na spodnej hranici sadzby vo výške 2 000 eur, t. j. v medziach zákona, pričom postup oboch správnych orgánov, ako aj ich rozhodnutia sú súladné so zákonom, resp. s jednotlivými ustanoveniami zákona tak, ako sú vyšpecifikované v rámci odôvodnenia rozhodnutia. Podnikajúca fyzická osoba je za správny delikt objektívne zodpovedná, pričom súčasná právna úprava takmer vôbec neumožňuje zbaviť sa čo i len čiastočne zodpovednosti zaň, prevažne neupravuje všeobecné liberačné dôvody. Z tohto vyplýva záver, že fyzická osoba - podnikateľ je zodpovedný výlučne za spôsobený protiprávny stav bez ohľadu na jeho zavinenie.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti došlo k zamietnutiu žaloby postupom podľa ustanovenia § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol pri aplikácii § 250k ods.

I Občianskeho súdneho poriadku a contrario. Žalobca nebol úspešný účastníkom konania a preto ani nemá právo na náhradu trov konania.

II.

Odvolanie žalobcu

Žalobca podal riadne a včas prostredníctvom svojho právneho zástupcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. novembra 2015, č. k. 21S 97/2015-60 odvolanie (ďalej len „podané odvolanie“ a „odvolanie žalobcu“), v ktorom sa domáhal aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „odvolací súd“) zmenil rozhodnutie krajského súdu tak, že zruší rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a vráti mu vec na ďalšie konanie. Žalobca si uplatnil náhradu trov konania.

V podanom odvolaní žalobca uviedol, že krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ Občianskeho súdneho poriadku).

Žalobca ďalej uviedol, že sa nestotožňuje s konštatovaním krajského súdu, že žalobca v správnom konaní nepreukázal, že došlo k zámene jednotlivých zamestnankýň. Podľa žalobcu čestné vyhlásenie F. H. bolo predložené až spolu so žalobou z tohto dôvodu, že žalobca mal za to, že správnym orgánom zaslal všetky listinné dôkazy, ktoré preukazujú jeho tvrdenia. Nie je pravdou ani to, že žalobca poukázal na chybnú vyplnenú dochádzku až v odvolaní proti rozhodnutiu prvoinštančného správneho orgánu. Ďalej žalobca uviedol, že výpoveď P. X. nebolo možné zabezpečiť v správnom konaní z dôvodu jej dlhodobého pobytu v zahraničí. Žalobca poukázal aj na komunikáciu s externou spoločnosťou, ktorá pre žalobcu ako zamestnávateľa zabezpečovala prihlasovanie zamestnancov do systému Sociálnej poisťovne, pričom zdôraznil, že si vždy plnil svoje povinnosti vyplývajúce mu zo zákona.

Následne žalobca v podanom odvolaní poukázal na § 32 Správneho poriadku a § 250i ods. 1 druhá veta Občianskeho súdneho poriadku a vychádzajúc aj z ich znenia skonštatoval, že žalovaný správny orgán ako aj krajský súd bez zdôvodnenia a popretia tvrdení žalobcu dospel k záveru, že žalobca sa dopustil nelegálneho zamestnávania. Tak krajský súd ako aj žalovaný správny orgán podľa žalobcu neskúmali predložené listinné dôkazy ani dôvodnosť tvrdení a námietky žalobcu.

III.

Vyjadrenie žalovaného k odvolaniu

K podanému odvolaniu sa žalovaný nevyjadril.

IV.

Právny názor odvolacieho súdu

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, orgánov územnej samosprávy ako i orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb ako i fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu podľa § 212 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá

Občianskeho súdneho poriadku a s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku a postupom podľa § 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku bez nariadenia pojednávania, keď deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na webovom sídle odvolacieho súdu (www.nsud.sk) po neverejnej porade senátu dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Podľa § 244 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v správnom súdnictve súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov preskúmajú zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia súd skúma, či žalobou napadnuté rozhodnutie je v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, najmä s hmotnoprávnymi a procesnými administratívnymi predpismi.

V intenciách ustanovenia § 244 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku súd preskúma aj zákonnosť postupu správneho orgánu, ktorým sa vo všeobecnosti rozumie aktívna činnosť správneho orgánu, podľa procesných a hmotno-právných noriem, ktorou realizuje právomoc stanovenú zákonmi. V zákonom predpísanom postupe je správny orgán oprávnený a súčasne aj povinný vykonať úkony v priebehu konania a ukončiť ho vydaním rozhodnutia, ktoré má zákonom predpísané náležitosti, ak sa na takéto konanie vzťahuje zákon o správnom konaní.

Odvolací súd primárne v medziach odvolania preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho súdneho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím prvoinštančného správneho orgánu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami žalobcu a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

Je nutné zdôrazniť, že podľa ustálenej súdnej judikatúry nie je úlohou súdu pri výkone správneho súdnictva nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či oprávnené a príslušné správne orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy.

Predmetom konania pred krajským súdom bolo preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 05. mája 2015, č. OPS/BEZ/2014/2948 O-100/2015, ktorým Národný inšpektorát práce zamietol odvolanie účastníka správneho konania (žalobcu) a potvrdil rozhodnutie Inšpektorátu práce Žilina z 28. januára 2015, č. k. 6/2015-IZA-1.2/pok/R, ktorým Inšpektorát práce Žilina rozhodol, že účastník správneho konania (žalobca) porušil povinnosti vyplývajúce z § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z. z., ktoré bolo zistené pri výkone inšpekcie práce podľa § 7 ods. 3 písm. a/ zákona č. 125/2006 Z. z., ktorá bola vykonaná 17. júna 2014 a 01. júla 2014 u žalobcu.

Odvolací súd konštatuje, že v danej veci je potrebné poukázať na to, že správne orgány v danom prípade správne zistili skutkový stav veci a správne právne posúdili vec, pričom je nesporné, že postupovali v danom prípade podľa zákona č. 82/2005 Z. z., a v čase vykonávanej kontroly zo strany prvoinštančného správneho orgánu, a to konkrétne 17. júna 2014 a 01. júla 2014, ako vyplynulo z vykonaného dokazovania z obsahu administratívneho spisu, sa žalobca dopustil porušenia povinností, ktoré bolo konštatované výrokovou časťou rozhodnutia prvoinštančného správneho orgánu, keď porušil povinnosti vyplývajúce mu z § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z. z. s tým, že na základe predložených dokladov a to dohody o brigádnickej práci študentov uzavretej 06. júna 2014 s P. X. a dochádzky za jún 2014 vedenej na meno P. X., ktorá nastúpila do práce 06. júna 2014 o 08:00 hod. bolo zistené, že využíval závislú prácu fyzickej osoby, mal s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu, avšak nesplnil si oznamovaciu povinnosť do Sociálnej poisťovne podľa osobitného predpisu - § 231 ods. 1 písm. b/ bod 1 zákona o sociálnom poistení. To znamená, že v čase rozhodovania prvoinštančného správneho orgánu (28. januára 2015) a aj žalovaného správneho orgánu (05. mája 2015) bola naplnená skutková podstata porušenia uvedenej povinnosti, ktorá bola aj podľa odvolacieho súdu bezpochyby preukázaná dokazovaním v priebehu tohto administratívneho konania.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 82/2005 Z. z. právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a ods. 3. Fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 3.

Podľa § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2017 nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu a nesplnila povinnosť podľa osobitného predpisu.

Podľa § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z. z. v znení účinnom od 01. januára 2018 nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu a neprihlásila ju do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra, najneskôr však do začatia kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, ak kontrola začala do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra.

Podľa § 7ca zákona č. 82/2005 Z. z. porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania podľa § 2 ods. 2 písm. b/ účinného do 31. decembra 2017 právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, sa na účely vedenia centrálného verejne prístupného zoznamu fyzických osôb a právnických osôb, ktoré porušili zákaz nelegálneho zamestnávania, a na účely preukázania splnenia podmienok podľa osobitných predpisov na základe ich písomnej žiadosti podanej Národnému inšpektorátu práce nepovažuje za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania uplynutím 15 dní odo dňa doručenia tejto žiadosti, ak táto právnická osoba alebo táto fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, ktoré využívali závislú prácu fyzickej osoby, prihlásili túto fyzickú osobu do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra, najneskôr však do začatia kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, ak kontrola začala do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra.

Podľa článku 49 Ústavy Slovenskej republiky, len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest prípadne iná ujma na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

Podľa článku 50 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, len súd rozhoduje o vine a treste za trestné činy.

Podľa článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

Trestnoprávna zásada aplikácie neskoršieho zákona, ak je pre páchatel'a priaznivejšia, ktorá je ustanovená v článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky sa vzťahuje na všetky delikty verejného práva, teda aj na ukladanie sankcií za porušenie povinností vo vzťahu k záujmom chránených správnym právom. Trestnoprávna zásada aplikácie neskoršieho zákona, ak je pre páchatel'a priaznivejšia, sa vzťahuje aj na správne delikty, a to aj v prípade, ak to zákon výslovne neustanovuje, keďže povinnosť aplikácie tejto zásady vyplýva priamo z Ústavy Slovenskej republiky. Taktiež je potrebné poukázať aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. mája 2010, sp. zn. III. ÚS 120/2010, v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil právny záver, že všeobecný súd pri realizácii základného práva na súdnu ochranu podľa Ústavy Slovenskej republiky a podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je povinný aplikovať ústavnú požiadavku jednoduchého práva, že každý má právo na rozhodnutie podľa relevantnej právnej normy. Ak došlo k zmene právnej úpravy, všeobecný súd musí na túto skutočnosť reagovať a jeho reakcia musí nájsť odraz v odôvodnení rozhodnutia. V tomto smere odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Českej republiky z 13. júna 2008, sp. zn.

2As 9/2008.

Z obsahu administratívneho spisu odvolací súd zistil, že žalobca si podľa registračného listu fyzickej osoby splnil oznamovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni vo vzťahu k zamestnankyni P. X. elektronicky 06. júna 2013 o 13:31 hod.. Taktiež je nesporné, že inšpekcia práce bola u žalobcu vykonaná 17. júna 2014 a 01. júla 2014, kedy tieto skutočnosti boli správnym orgánom zistené, a teda v čase výkonu inšpekcie už táto oznamovacia povinnosť bola splnená s poukazom na novú právnu úpravu ustanovenia § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z. z. v znení účinnom od 01. januára 2018 - a contrario, a teda uvedené konanie žalobcu v čase rozhodovania odvolacieho súdu o podanom odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu nie je možné sankcionovať, teda považovať za porušenie zákonných povinností žalobcu.

Podľa článku 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa článku 7 ods. 2 a ods. 5 a zákonom.

Z uvedeného ustanovenia Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že sudca je pri rozhodovaní viazaný zákonom, teda bezpochyby aj ústavným zákonom. Z toho možno odvodiť jasný imperatív, podľa ktorého súd nikdy nesmie vedome rozhodnúť spôsobom, ktorý by sám považoval za protiústavný. Aby k tomu nedošlo, je daná súdom povinnosť ústavne konformným výkladom aplikovať všetky právne predpisy, ako aj možnosť podať návrh na zrušenie zákona, resp. návrh na začatie konania na základe článku 125 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Keďže bolo preukázané, že zistený skutkový stav - skutkovú podstatu porušenia povinnosti, ktorá bola zistená už aktuálne, t. j. v čase rozhodovania odvolacieho súdu, nie je možné podradiť pod aktuálne znenie § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 82/2005 Z. z. od 01. januára 2018, nakoľko bolo preukázané, že žalobca zamestnankyňu P. X. do Sociálnej poisťovne prihlásil už v deň začatia výkonu práce (v neskoršom čase ako bol jej nástup do práce), tak v čase rozhodovania odvolacieho súdu nie je možné konštatovať uvedené porušenie zákona č. 82/2005 Z. z. spôsobom uvedeným vo výrokovej časti rozhodnutia prvoinštančného správneho orgánu.

Princíp možného retroaktívneho pôsobenia zákona v prospech páchatel'a je pre účely trestného konania zakotvený na ústavnej úrovni v Ústave Slovenskej republiky a taktiež v článku 40 ods. 6 Listiny základných práv a slobôd a na úrovni medzinárodného práva v článku 15 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach. Listina výslovne hovorí iba o trestných činoch, rovnako ako znenie Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach. Podľa ustálenej judikatúry ako aj podľa prevažujúcich doktrínálnych názorov, možno však aplikovať zásady trestného práva i pre účely správneho trestania. Je zrejmé, že trestanie za správne delikty musí podliehať rovnakému režimu ako trestanie za trestné činy, a v tomto zmysle je potrebné vykladať rovnako aj všetky záruky, ktoré sa podľa vnútroštátneho práva poskytujú obvinenému z trestného činu.

Aj keď je jasné, že s poukazom na ustanovenie § 250i ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je pre rozhodnutie súdu rozhodujúci skutkový stav v čase vydania napadnutého rozhodnutia správneho orgánu, je potrebné dodať, že pokiaľ by bolo uvedené ustanovenie chápané ako absolútne, dostalo by sa do zjavného rozporu s hmotnoprávnou úpravou podmienok zodpovednosti za správne delikty, ktoré má oporu vo vyššie uvedenej ústavnoprávnej úprave a medzinárodných záväzkoch.

Odvolací súd má za to, že má povinnosť prihliadnuť pri posudzovaní zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu nielen k hmotnoprávnej úprave deliktuálnej zodpovednosti, ktorá platila v dobe rozhodovania správneho orgánu ale aj k úprave platnej a účinnej v dobe rozhodovania odvolacieho súdu, ak je to pre páchatel'a správneho deliktu priaznivejšie.

Z vyššie popísaných skutočností vyplýva, že novelizované znenie zákona č. 82/2005 Z. z. s účinnosťou od 01. januára 2018 je pre žalobcu priaznivejšie. Vzhľadom k tomu bolo namieste, aby odvolací súd

priamo aplikoval ústavnú normu článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky.

Odvolačný súd z uvedených dôvodov rozsudok Krajského súdu v Žiline z 18. novembra 2015, č. k. 21S 97/2015-60 zmenil podľa § 250ja ods. 3 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a § 492ods. 2 Správneho súdneho poriadku tak, že rozhodnutie žalovaného z 05. mája 2015, č. OPS/BEZ/2014/2948 O-100/2015 a rozhodnutie Inšpektorátu práce Žilina z 28. januára 2015, č. k. 6/2015-IZA-1.2/pok/R zrušil a vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie, v ktorom je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku).

V.

Trovy prvostupňového a odvolacieho konania

O trovách prvostupňového a odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku, s § 224 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku. Žalobca mal v konaní úspech, nárok na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania si uplatnil (§ 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Žalobcovi patrí náhrada trov konania za zaplatený súdny poplatok za podanú žalobu (č. 1. 27) v sume 70 eur a za podané odvolanie (č. 1. 71) v sume 70 eur. Spolu patrí žalobcovi náhrada trov prvostupňového a odvolacieho konania za zaplatený súdny poplatok v sume 140 eur.

Nakoľko bol žalobca zastúpený advokátom, patrí mu aj náhrada trov konania pozostávajúca z trov právneho zastúpenia. Pri určení výšky týchto trov odvolací súd vychádzal z § 11 ods. 4 vety prvej, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Konkrétne, žalobcovi, ktorý mal vo veci úspech, odvolací súd priznal náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia v konaní pred krajským súdom za dva úkony právnej služby v roku 2015 - príprava a prevzatie právneho zastúpenia 30. júna 2015 -139,83 eur a k tomu zodpovedajúci režijný paušál 8,39 eur (spolu 148,22 eur) a písomné podanie na súd - žaloba z 03. júla 2015 - 139,83 eur a k tomu zodpovedajúci režijný paušál 8,39 eur (spolu 148,22 eur). Spolu 296,44 eur (148,22 eur + 148,22 eur) a všetko zvýšené o 20% DPH, teda celkovo v sume 355,72 eur, čo zodpovedá sume vyčíslenej žalobcom (č. 1. 21). V konaní pred odvolacím súdom si žalobca trovy odvolacieho konania v zmysle § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku nevyčísľil.

Celkovo odvolací súd priznal žalobcovi náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania pozostávajúcu zo zaplatených súdnych poplatkov za podanú žalobu a za podané odvolanie spolu vo výške 140 eur a náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 355,72 eur.

Žalovaný správny orgán v konaní úspech nemal, nevzniklo mu právo na náhradu trov konania, navyše keď správny orgán zo zákona náhrada trov konania v správnom súdnictve neprináleží.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.